

Helse- og omsorgsdepartementet
Pb 8019 Dep
0030 Oslo

Deres referanse

Vår referanse
15/00029

Vår dato
29.02.2016

Høring: NOU 2015:11 Med åpne kort – Forebygging og oppfølging av alvorlige hendelser i helse- og omsorgstjenesten

Fellesorganisasjonen (FO) organiserer over 27 000 barnevernspedagoger, sosionomer, vernepleiere og velferdsvitere. Mange av våre medlemmer arbeider i spesialisthelsetjenester og kommunale helse- og omsorgstjenester.

Vi takker for muligheten til å gi innspill på NOU 2015:11 «Med åpne kort».

Generelle kommentarer:

FO støtter de overordnede forståelser og verdier som er lagt til grunn for utvalgets arbeid. Ønske om en bedre oppfølging av pasienter, brukere og pårørende etter alvorlige hendelser er et viktig område som stadig har forbedringsmuligheter.

Åpenhet, tillit, medvirkning og rettsikkerhet er grunnleggende verdier som hele vårt velferdssamfunn er bygget på og er derfor viktig også innenfor helse – og omsorgssektoren. FO ser at utvalget mener å ha lagt stor vekt på tilnærminger som dialog, medvirkning, læring og tilsyn inn i virkemidlene og det er avgjørende for å utvikle gode ordninger.

Bedre oppfølging og ivaretagelse av pasienter, brukere og pårørende, og styrking av deres rettigheter

Utvalget har drøftet oppfølgingsansvaret og ordninger etter at alvorlige hendelser har oppstått og kommet med ulike tilrådinger. Deriblant et lovfestet krav til virksomheter om å tilby pasienter, brukere og pårørende møte etter alvorlige hendelser. Videre skal et slikt møte avholdes innen et døgn etter hendelsen. FO ønsker å støtte intensjonen i forslaget. Likevel må det tydeligere fremkomme hvem som skal delta i et slikt møte og det ikke alltid er hensiktsmessig å avholde et slikt møte så raskt.

Å ivareta pasienter, brukere og pårørende med en åpen og ærlig informasjon etter alvorlige hendelser skal være en selvfølgelighet og det er svært viktig å være tilgjengelig får spørsmål og samtale etter slike hendelser. FO ønsker likevel å presisere at det vil kunne være behov for støtte og oppfølging også av aktuelle personell. Det er derfor viktig at et slikt møte gjennomføres etter en modell der det er personell som er utdannet eller faglært til å ivareta alle parter i et slik første møte.

FO

Besøksadresse:
Mariboestgt. 13
0183 Oslo

Postadresse:
Pb. 4693 Sofienberg
0506 Oslo

Telefon:
02380

Telefaks:
94 76 20 18

e-post:
kontor@fo.no

www.fo.no

Bankgiro:
9001.06.35674

Bankgiro kontigent:
9001.08.71394

Foretaksnr.:
870 953 852 MVA

Pasient- og brukerombudene

FO støtter utvalgets ønske om å fremheve pasient – og brukerombudets viktige rolle både som rådgiver overfor pasienter, brukere og pårørende, men også som bindeledd til tjenestene.

FO er innforstått med at ikke alle hendelser er mulig å unngå, det er likevel viktig at fokuset først og fremst er på forebygging og forbedring slik at alvorlige hendelser i størst mulig grad ikke oppstår.

I dette arbeidet er risikovurderinger, erfaringsbaserte løsninger og tettere og bedre oppfølging viktige virkemidler. FO er glad for å lese at utvalget vektlegger dette arbeide blant de viktigste tiltakene.

Det er alltid mulig å bli bedre, gjøre systemene våre tryggere, sikrere og så videre, og at alle har et individuelt ansvar i å yte gode og forsvarlige tjenester. FO mener likevel at utvalget for ensidig viser til helsepersonell sitt personlige ansvar og til den enkelte leder sitt ansvar. Det er viktig at vi her bygger og styrker de strukturelle løsninger og ansvarlig gjør og forankrer dette arbeide politisk og i virksomhetens administrative ledelse. For å tydeliggjøre denne forankringen og viktigheten av det forbyggende arbeidet støtter FO særlig utvalgets innspill om at arbeidet med revidering av internkontrollforskriften ferdigstilles. Vi viser her til hørings svar fra FO til helse – og omsorgsdepartementet levert den 26.01.16.

I NOU`en vises det til leders oppgaver knyttet til å sikre at personell har tilstrekkelig faglig og språklig ferdigheter til å utføre faglig forsvarlige tjenester. FO ønsker å presisere virksomhetenes ansvar for å muliggjøre en slik oppfølging og virksomhetens ansvar for nødvendig opplæring.

Utdanning av helsepersonell

Det vises til at utdanningsmyndighetene må stille krav til kunnskap om pasientsikkerhet, kvalitetsforbedringsarbeid og risikoforståelse i rammeplanene. FO mener at rammeplaner er gode verktøy til å sikre kvalitet og innholdet utdanningene.

Det trekkes frem i NOU`en at helse- og omsorgstjenestene avhengig av kompetente ansatte i alle ledd. FO er særlig glad for denne presiseringen og at det videre legges som en premiss for å kunne forebygge og avdekke alvorlige hendelser.

Meldeordningen

FO støtter utvalgets hovedkonklusjoner knyttet til en innføring av lignende meldeordningen som ble innført i spesialisthelsetjenesten i 2012. Videre at innretning og fokus er på å øke kunnskap og innsikt for å kunne utarbeide bedre tjenester og da må det være en sanksjonsfri ordning. FO støtter utvalget i viktigheten av at ordningens hovedinnretning er basert på oppsummeringer og læringsnotat med tanke på forbedringsarbeidet heller en behandling av enkeltmeldinger. Dette vil i kunne gi stort læringsutbytte og fremme nødvendig endringsarbeid.

Forslag om endring i organiseringen av tilsynsmyndighetene.

Det skisseres to modeller til ny organisering og oppgavefordeling. Bakgrunn for å foreslå ny organisering er noe uklar, men det vises til utfordringer med lang saksbehandlingstid, store forskjeller i kompetanse og normering mellom fylkesmannsembetene og at dette gir store konsekvenser for likebehandling. FO kan se at dette er utfordrende og at det er behov for å se på hvordan tilsynsmyndighetene bedre kan ivareta oppgavene. Vi kan likevel ikke se at nye organiseringsformer vil adressere noen av de utfordringene som beskrives. FO mener det vil være mer hensiktsmessig utrede årsaker de utfordringer som er beskrevet og med et særlig fokus på årsaker til manglende likebehandling.

Det foreslås å justere bruk av administrative reaksjoner mot helsepersonell i saker om faglig forsvarlig yrkesutøvelse gjennom at terskel for begrensning og tilbakekall av autorisasjon settes ned. Det er i dag forholdsvis få saker der administrative reaksjoner blir gitt i saker som omhandler faglig uforsvarlighet kontra saker som omhandler rusmiddelbruk eller uforenlig atferd i tjeneste. Det er ikke gjort undersøkelse på hvorfor det er slik, men det antas at toleransen for å melde denne typen saker er høyere enn ved andre saker. FO ser at det i dag er vanskelig å vurdere også når og i hvilken grad en eventuell uforsvarlig praksis forekommer. Det er få standarder, ulik forståelse av hva tjenestene skal inneholde og store deler av helse- og omsorgstjenesten har oppgaver og ansvar som langt overstiger de kompetanse og utdanningskrav som settes til ansatte. På bakgrunn av dette vil det være vanskelig å gjøre vurderinger og ofte vil det være formildende for det aktuelle helsepersonell. FO mener derfor at dette er områder som må gjennomgås før en kan se på endringer lovregulering av de administrative reaksjoner.

Med vennlig hilsen

Sign
Mimmi Kvisvik
Forbundsleder

Sign
Gry Reinsnos
Rådgiver